ለኩፍኝ ድህረ-ተጋላጭነት መከላከያ የሚያገለግል ኢሚውን ግሎቡሊን

የኢምዩን ግሎቡሊን ድህረ-ተጋላጭነት መከላከያ (IG PEP) የኩፍኝ ወረርሽኝን ለመቆጣጠር ሳይሆን በተወሰኑ ተጋላጭ ህዝቦች ላይ የኢንፌክሽን እና የችግሮች አደጋን ለመቀነስ ጥቅም ላይ መዋል አለበት። የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎች ከአካባቢው ወይም ከክልል የጤና ክፍሎች ጋር በመተባበር ተገቢውን የኩፍኝ ድህረ-ተጋላጭነት መከላከያ (PEP) ማቅረብ አለባቸው።

የኩፍኝ ድህረ-ተጋላጭነት መከላከያ ምንድን ነው?

የኩፍኝ ድህረ-ተጋላጭነት መከላከያ (PEP)፣ ለመጀመሪያ ጊዜ ለኩፍኝ ከተጋለጡ በኋላ ወዲያውኑ የሚሰጥ ከሆነ፣ በኩፍኝ ኢንፌክሽን ምክንያት ከሚመጣ ጉዳት ሊከላከል ወይም ለከባድ ሕመም ተጋላጭ በሆኑ ሰዎች ላይ የመከሰት እድልን ሊቀንስ ይችላል።

ለኩፍኝ ሁለት አይነት የድህረ-ተጋላጭነት መከላከያ አሉ፡-

1. የMMR ክትባት፣ ለመጀመሪያ ጊዜ ለኩፍኝ ከተጋለጠ በኋላ **በ72 ሰዓታት ውስጥ** ከተሰጠ (ይመረጣል)[1]
2. ኢሚውን ግሎቡሊን (IG)፣ እንዲሁም ኢሚውኖግሎቡሊን ተብሎ የሚጠራው፣ ለመጀመሪያ ጊዜ ለኩፍኝ ከተጋለጡ በኋላ **በ6 ቀናት ውስጥ** ከተሰጠ፣ ይህም በተለምዶ ለተወሰኑ ተጋላጭ ለሆኑ ሰዎች ብቻ የተወሰነ ነው።

ኢምዩን ግሎቡሊን ምንድን ነው?

ኢሚዩን ግሎቡሊን (IG) ከሰው ደም የሚመጡ ፀረ እንግዳ አካላትን የያዘ ንፁህ ውህድ ነው። የኩፍኝ፣ የጀርመን ደግፍ እና የሩቤላ (MMR) ክትባት መውሰድ ለማይችሉ እና ለኩፍኝ ለተጋለጡ የኩፍኝ ጉዳዮች የቅርብ ግንኙነት ላላቸው ሰዎች IG በቅድሚያ ይሰጣል። የMMR ክትባት መውሰድ የማይችሉ ሰዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

- ከ6 ወር በታች የሆኑ ህጻናት
- እርጉዝ ሴቶች (ምንም እንኳን ጡት የሚያጠቡ ሴቶች MMR መውሰድ ይችላሉ)
- በከፍተኛ ሁኔታ የበሽታ መከላከያ ስርዓት ችግር ያለባቸው ሰዎች ወይም ለክትባቶች ሌሎች የሕክምና ተቃራኖዎች ያሏቸው ሰዎች

IG PEP የኩፍኝ ወረርሽኝን ለመቆጣጠር ጥቅም ላይ መዋል የለበትም፤ ይልቁንም በተወሰኑ ተጋላጭ ህዝቦች ላይ የኢንፌክሽን እና የችግሮች አደጋን ለመቀነስ ጥቅም ላይ መዋል አለበት። IG በአጠቃላይ እድሜያቸው ከ12 ወር በታች ለሆኑ የኩፍኝ በሽታ የመከላከል አቅም ለሌላቸው ህጻናት፣ ምንም አይነት የኩፍኝ በሽታ የመከላከል ማስረጃ የሌላቸው ነፍሰ ጡር እናቶች እና ከተረጋገጠ የኩፍኝ በሽታ ጋር የቅርብ ግንኙነት ያላቸው የበሽታ መከላከያ ስርዓት ችግር ላለባቸው ሰዎች በቅድሚያ ይሰጣል። የኩፍኝ በሽታ የመከላከል አቅም ማስረጃ ለሌላቸው ሌሎች ሰዎች IG ሊሰጥ ይችላል፣ ነገር ግን ከፍተኛ፣ ረዘም ላለ ጊዜ እና የቅርብ ግንኙነት ባለባቸው ቦታዎች (ለምሳሌ፣ የቤተሰብ፣ የመዋዕለ ሕፃናት እንክብካቤ እና የትምህርት ክፍል ውስጥ) ለተጋለጡ ሰዎች ቅድሚያ ሊሰጥ ይገባል።

አብዛኛዎቹ ሰዎች IG ምንም አይነት የተለዩ ምላሾች አያሳዩም፣ ወይም የጎንዮሽ ጉዳቶቹ በጣም መለስተኛ ናቸው። IG ክትባት አይደለም እና የአጭር ጊዜ ለ3-4 ሳምንታት የሚቆይ የኩፍኝ በሽታ መከላከያ ይሰጣል። የIG PEP የሚያገኙ እና ለMMR ክትባት ብቁ የሆኑ ሰዎች የMMR ክትባት ከመውሰዳቸው በፊት ቢያንስ ለ6 ወራት መጠበቅ አለባቸው።

---

[1] ለኩፍኝ በሽታ የተጋለጡ 12 ወር ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ክትባት ለማግኘት ብቁ ለሆኑ ሰዎች፣ ለመጀመሪያ ጊዜ ከተጋለጡ በኋላ በ72 ሰዓታት ውስጥ ከተሰጠ የMMR ክትባት IG ከመጠቀም ይልቅ የMMR ክትባት መስጠት ይመረጣል። መጋለጥ ኢንፌክሽን የማያስከትል ከሆነ ከተጋለጡ በኋላ የሚደረግ ክትባት ከቀጣይ የኩፍኝ መጋለጥ መከላከልን የሚያበረታታ ሲሆን እንዲሁም ከጀሮ ደግፍ እና ሩቤላ በሽታ መከላከልን ይሰጣል።

IG እንዴት ጥቅም ላይ ይውላል?

IG **ለመጀመሪያ ጊዜ ከተጋለጡ በኋላ በ6 ቀናት ውስጥ** መሰጠት አለበት እና በጡንቻ ውስጥ (IGIM) ወይም በደም ሥር (IGIV) ሊሰጥ ይችላል።

በጡንቻ ውስጥ የሚሰጥ ኢሚዩን ግሎቡሊን (IGIM)

GamaSTAN በአሜሪካ ውስጥ የሚገኘው ብቸኛው IGIM ነው። በ2 ሚ.ሊ እና በ10 ሚ.ሊ ነጠላ መጠን ባላቸው ብልቃጦች ይቀርባል። በ2-8°C (36-46°F) የሙቀት መጠን ውስጥ የሚከማች ሲሆን መደርደሪያ ላይ 3 ዓመት የጊዜ ቆይታ ያለው ነው።

- GamaSTAN ከ30 ኪ.ግ (~66 ፓውንድ) በታች ለሆኑ ህጻናት፣ በተለይም ከ1 አመት በታች ለሆኑ እና የMMR ክትባት ለመውሰድ ፈቃደኛ ካልሆኑ ወይም ብቁ ካልሆኑ ጉዳዮች ጋር በቅርበት ለሚገናኙ ህጻናት ይመከራል።
- የበሽተኛው በሽታ የመከላከል አቅም ምንም ይሁን ምን፣ ለGamaSTAN የሚመከር መጠን 0.5 ሚ.ሊ/ኪ.ግ ነው። ከፍተኛው የመድሃኒት ልክ በመጠን 15 ሚ.ሊ ነው።
- GamaSTAN ከ10 ኪ.ግ በላይ ለሚመዝኑ ህጻናት የሚሰጠው መድሃኒት ከፍተኛ መጠን ያለው መድሃኒት መውሰድ አስቸጋሪ ሊሆን የሚችል ሲሆን የዚህም ምክንያቱ ብዙ የተለያዩ መርፌዎችን መወጋት ስለሚያስፈልግ ነው። ለአዋቂዎች አይታዘዝም፤ ከ30 ኪ.ግ በላይ የሆኑ ሰዎች በደም ሥር የሚሰጥ ኢሚውኖግሎቡሊን ያስፈልጋቸዋል።

በደም ስር የሚሰጥ ኢሚዩን ግሎቡሊን (IGIV)

IGIV ከ30 ኪ.ግ (~66 ፓውንድ) በላይ ለሆኑ ሰዎች የሚመከር ነው።

- በደም ሥር (IGIV) የሚሰጥ የሚመከረው የIG መጠን 400 ሚ.ግ/ኪ.ግ ነው።
- IGIV PEP ለከባድ የኩፍኝ እና የችግሮች ተጋላጭ ለሆኑ ሰዎች ይመከራል (በእንግሊዝኛ)፣ ይህም በበሽታ መከላከያ ስርዓት ችግር ላለባቸው እና ምንም አይነት የኩፍኝ በሽታ የመከላከል ማስረጃ የሌላቸው ነፍሰ ጡር እናቶች ያካትታል።
- ከIGIM ጋር ሲነጻጸር ከፍተኛ መጠን ያለው IGIV በመጠቀም ሊሰጥ ቢችልም፣ የIGIV ክሊኒካዊ አጠቃቀም ከፍተኛ ወጪ እና አስተዳደርን ጨምሮ በባለሙያዎች (ማለትም በሆስፒታል ውስጥ) ረዘም ላለ ጊዜ ክትትል የሚጠይቅ ከፍተኛ ወጪ እና አስተዳደርን ጨምሮ አስፈላጊ ጉዳቶች አሉት።

የሕዝብ ብዛት	የሚገኘው የPEP አይነት
ከተጋለጡ በኋላ በ72 ሰዓታት ውስጥ	
ከ6 ወር በላይ የሆኑ ጨቅላ ሕፃናት እና ልጆች	የMMR ክትባት
እርጉዝ ያልሆኑ ወይም ከባድ የበሽታ መከላከያ ስርዓት ችግር የሌለባቸው አዋቂዎች	የMMR ክትባት
ከተጋለጡበት ቀን ጀምሮ በ6 ቀናት ውስጥ	
ከ6 ወር በታች የሆኑ ጨቅላ ህጻናት	IGIM (MMR አይመከርም)
ከ30 ኪ.ግ በታች የሆኑ ጨቅላ ሕፃናት እና ልጆች	IGIM (በአጠቃላይ ለጨቅላ ሕፃናት <12 ወራት የMMR PEP መውሰድ ለማይችሉ ቅድሚያ ይሰጣል)
ነፍሰ ጡር/እርጉዝ ሴቶች	IGIV (MMR በእርግዝና ወቅት የተከለከለ ነው)
ከባድ የበሽታ መከላከያ ስርዓት ችግር ያለባቸው ሰዎች	IGIV (MMR የተከለከለ)

IGIM እንዴት ማግኘት እንደሚቻል

IGIM የኢንፌውዥን ማዕከል ወይም በሆስፒታል ውስጥ አሰጣጥ አያስፈልገውም፣ ነገር ግን አስፈላጊ ከሆነ በአካባቢው ሆስፒታሎች ጥቅም ላይ ሊውሉ የሚችሉ መጠኖች ሊኖራቸው ይችላል።

ጉዳዮች ከመለየታቸው **በፊት**

1. በተለይም ዝቅተኛ የMMR ሽፋን ያላቸው አካባቢዎች ካሉ፣ IGIM ለማግኘት እቅድ ያወጡ። IGIM በVaccines for Children (VFC፣ ክትባት ለልጆች) ፕሮግራም በኩል አይገኝም። አስፈላጊ ከሆነ እርዳታ ለማግኘት የCDC Immunization Operations and Services Branch (IOSB፣ ሲዲሲ የክትባት ስራዎች እና አገልግሎቶች ቅርንጫፍ) የፕሮጀክት ኦፊሰርዎን ያነጋግሩ። 2. የሚገኙ መጠኖችን ለመለየት ከአካባቢው ሆስፒታሎች ወይም ከሆስፒታል ስርዓቶች ጋር በጋራ ይስሩ።

3. የጤና መምሪያዎች ለኩፍኝ መጋለጥ ወይም ወረርሽኝ አስፈላጊ ከሆነ በቀጥታ ጥቅም ላይ የሚውሉ የመድሃኒት መጠኖችን ስለማግኘትም ሊያስቡበት ይችላሉ።

የጤና መምሪያዎች IGIMን ለማግኘት በስርጭት አጋሮች በኩል ሊሰሩ ይችላሉ።

ብዙ ክልሎች የMMCAP Infuse (በእንግሊዝኛ) አባላት ናቸው፤ የክልል እና የአካባቢ ጤና መምሪያዎች በዚህ ብሔራዊ የህብረት ሥራ ማህበር በኩል በውሉ ዋጋ GamaSTAN/IGIM መግዛት ይችላሉ። በMMCAP Infuse ለመጀመር፣ የክልል እውቂያዎች እዚህ አሉ፡- https://infuse-mn.gov/products/product-ordering/index.jsp (በእንግሊዘኛ)።

ጉዳዮች ከተለዩ **በኋላ**

1. ወዲያውኑ የሚገኙ የመድሃኒት መጠኖችን ለመለየት ከአካባቢው ሆስፒታሎች ጋር በጋራ ይስሩ።
2. የአካባቢው ሆስፒታሎች በቂ የመድሃኒት መጠኖች ከሌላቸው እና ሌላ የመድሃኒት መጠኖች ከሌሉ፣ የMMCAP Infuse አከፋፋዮችን ወይም የአምራቹን ተወካይ ያነጋግሩ (የአምራቹን መረጃ እዚህ ይመልከቱ፡- https://www.gamastan.com/en/hcp) (በእንግሊዝኛ)።

ማስታወሻ፡- ትዕዛዞች በፍጥነት እንዲሞሉ፣ የMMCAP መለያ አስቀድሞ መመስረት አለበት።

IGIV እንዴት ማግኘት እንደሚቻል

IGIV ብዙውን ጊዜ በአብዛኛዎቹ ዋና ዋና ሆስፒታሎች እና የከተማ የሕክምና ማዕከላት ውስጥ ይገኛል። በሀገር አቀፍ ደረጃ እጥረት በሚከሰትበት ጊዜ፣ ሆስፒታሎች ለታካሚዎች ቅድሚያ መስጠት ሊያስፈልጋቸው ይችላል።